

Motivații și reprezentări ale studenților cu privire la domeniul Științelor Politice în România

(Students' motivations and representations regarding the field of Political Sciences in Romania)

Bogdan GHEORGHIȚĂ & Sabina-Adina LUCA

Abstract

A democratic society is based on the existence of institutions, but it also requires the existence of specialists. The latter, in post-communist Romania, were recruited, at first from among former party education teachers or from related fields. Then, students educated in the relevant faculties entered the scene. In this article, we have chosen to discuss political science from the perspective of today's students, who will become tomorrow's political science professionals. The reasons why they choose the field, how they represent their field and its specificities, how their motivation can be sustained during their study programme have been the elements of interest in our approach. The observations and conclusions are based on the answers given by first year Political Science students in Sibiu during the last three academic years. The interaction with the students also gave us the opportunity to reflect on how we could support students' motivation during their studies, but also on the introduction of Political Science as a subject in the curriculum in high schools in Romania.

Key words: studenți, motivații, generația Z, științe politice

Introducere

Științele Politice au menținut atenția opiniei publice sub mai multe aspecte: fie ca domeniu sau arie de studiu, fie din punct de vedere instituțional, ca prezență în grila de programe a universităților, fie ca domeniu de cercetare, ori ca domeniu pragmatic, cu aplicabilitate în lumea politicului sau a administrativului. După decembrie 1989, au apărut specializări în mai multe centre universitare, deopotrivă la universități din sistemul public sau la cele din mediul privat. O nouă perspectivă asupra politicului reclama noi specialiști, pregătiți după canoanele societății deschise, capabili să studieze comportamente electorale sau instituțiile și rolul acestora în democrație. În acest sens, s-au pregătit bibliografii, s-au construit programe analitice și s-au pus bazele unor platforme de diseminare a rezultatelor cercetărilor între specialiști – și ne referim aici la revistele de specialitate și la conferințe sau alte evenimente care au conectat specialiștii. Aceștia, într-o primă fază, au provenit din diferitele domenii cu care științele politice au afinități: sociologie, drept, istorie și economie. Alții – o mică parte – erau foștii profesori din învățământul de profil din comunism. Apoi, pe măsură ce învățământul superior a produs generații noi, treptat, au intrat în scenă cei pregătiți în facultățile de profil ale lumii post-comuniste.

Studiul de față își propune abordarea unui aspect mai puțin discutat în literatura de specialitate de la noi: științele politice din punctul de vedere al celui care devine specialist în domeniu, adică din punctul de vedere al studentului care optează pentru această specializare.

Principalele întrebări de la care am pornit în studiul nostru au fost următoarele:

- care sunt motivele pentru care tinerii optează pentru studiul Științelor Politice în universități;
- ce reprezentări au tinerii față de Științele Politice înainte de a începe cursurile la această specializare;
- care este legătura (dacă există una) dintre caracteristicile Generației Z și opțiunea de a studia Științe Politice;

- care este tipologia motivațiilor tinerilor care optează pentru studiul Științelor Politice.

Scurte repere conceptuale

Rolul motivației în explicarea comportamentului a fost mereu de interes pentru cercetători. În sens larg, motivația se referă la „forțele” interne sau externe care-l determină pe individ să se mobilizeze spre a adopta un anumit comportament sau pentru a realiza diverse acțiuni. În afară de teoriile clasice asupra motivației – Maslow¹, Herzberg², Vroom³, Adams⁴ și Alderfer⁵ –, ne atrage atenția și teoria funcțională, conform căreia „motivația în muncă este cel mai bine reprezentată ca un proces care implică două sisteme psihologice interdependente: *alegerea scopului* („goal choice”) și *efortul pentru atingerea scopului* („goal striving”)⁶. Nu în ultimul rând, unii autori au fost interesați de studiul motivației în situații limită. Poate cel mai cunoscut exemplu în acest sens este opera lui Viktor Frankl. Psihiatrul austriac⁷ își analizează experiența din timpul petrecut la Auschwitz și conchide că motivația este de o extremă importanță în ceea ce-i privește pe supraviețuitorii lagărelor de concentrare naziste. Atâta vreme cât suntem în căutarea unui sens al propriei vieți, vom găsi motivația de a supraviețui în cele mai grele condiții.

Literatura de specialitate abordează factorii care sunt implicați în procesul de învățare. În general, ne referim la factorii cognitivi (procesarea informațiilor) și la cei afectivi (atitudinea în procesul de învățare sau motivația). Dacă în trecut accentul era pus pe factorii cognitivi în ceea ce privește învățarea, mai ales după 1990, studiile integrează cele două categorii de factori și discută despre orientarea spre scopul perceput al procesului de învățare⁸. Referindu-ne, de data aceasta, la motivația învățării, constatăm că unele studii au arătat faptul că există o influență directă și puternică a motivației în acumularea de cunoștințe⁹. De altfel, studiul motivației la studenți a preocupat psihologia educației de-a lungul timpului, iar în ultimii ani acesta ocupă un loc important¹⁰. Înțelegerea felului în care motivația afectează performanța academică este importantă și în contextul în care, după finalizarea studiilor, cunoștințele și competențele dezvoltate în anii studenției îi vor ajuta pe cei care aplică pentru diferite locuri de muncă în domeniu să-și crească rata de succes. Într-un anumit sens, motivația îi face pe studenți să se îndrepte spre un anumit domeniu, dar și susține acumularea cunoștințelor și efortul de pregătire din timpul anilor.

¹ Abraham Maslow, „A theory of human motivation”, *Psychological Review*, Nr. 50, 1943, pp. 370-396.

² Frederick Herzberg, Bernard Mausner, Barbara Bloch Snyderman, in *The Motivation to Work*, Editura Wiley, New York, 1959.

³ Victor H. Vroom, *Work and Motivation*, Editura Wiley, New York, 1964.

⁴ J. Stacy Adams, „Inequity in social exchange”, in *Advances in Experimental Social Psychology*, L. Berkowitz (Ed.), Volumul 2, New York, Academic Press, 1965, pp. 267-299.

⁵ Clayton P. Alderfer, „An empirical test of a new theory of human needs”, in *Organizational Behavior and Human Performance*, Volumul 4, 1969, pp. 142-175.

⁶ Ticu Constantin, *Evaluarea psihologică a personalului*, Editura Polirom, Iași, 2004.

⁷ Viktor Frankl, *Omul în căutarea sensului vieții*, Editura Versant, 2018.

⁸ Carole Ames, „Classrooms: Goals, Structures, and Student Motivation”, in *Journal of Educational Psychology*, vol. 84, nr. 3, 1992, http://groups.jyu.fi/sporticus/lahteet/LAHDE_17.pdf, accesat pe 20 noiembrie 2023.

⁹ S. M. Glynn, G. Taasobshirazi, P. Brickman, „Nonscience majors learning science: A theoretical model of motivation”, in *Journal of Research in Science Teaching*, 44(8), 2007, pp. 1088–1107, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/tea.20181>, accesat pe 20 noiembrie 2023.

¹⁰ Paul R. Pintrich, „A Motivational Science Perspective on the Role of Student Motivation in Learning and Teaching Contexts”, in *Journal of Educational Psychology*, vol. 93, nr. 4, 2003, <https://tfc.iitm.ac.in/PDF/Student%20motivation.pdf>, accesat pe 20 noiembrie 2023.

Psihologia pozitivă¹¹ s-a interesat de rolul factorilor implicați în dezvoltarea și-n bunăstarea indivizilor. Emoțiile pozitive joacă un rol important din acest punct de vedere. Momentele în care individul experimentează astfel de emoții – bucuria ori interesul – sunt momentele în care, individul nefiind chinuit de emoții negative¹² – anxietate sau tristețe –, acumulările lui cognitive cresc și, mai mult decât atât, contribuind la o mai mare satisfacție cu viața, au darul de a-l plasa în starea de *flow*¹³, o stare de concentrare maximă, de imersiune completă în activitatea pe care o face, o stare în care trecerea timpului nu mai e conștientizată.

Pare a fi un loc comun azi faptul că motivația este un ingredient necesar în procesul de învățare. Unele studii disting între factorii motivatori interni și externi în ceea ce privește învățarea¹⁴, în contexte educaționale specifice, cum ar fi sistemul educațional suedez. Altele, concluzionează că studenții vor valoriza ceea ce vor învăța, printre altele, dacă ceea ce studiază este de interes personal¹⁵.

În ultima vreme, devine tot mai evidentă diferențierea între diferitele generații. Milenialii, Generația Z sau, mai nou, Generația Alpha sunt denumiri pentru ceea ce sociologii sau specialiștii în HR consideră a fi o colecție sau categorie de indivizi de vârstă asemănătoare, cu caracteristici comune, cu așteptări și cadre de interacțiune foarte asemănătoare, generate de felul în care au crescut, s-au socializat și, de asemenea, de evenimentele care au influențat economic, social, politic, cultural sau tehnologic respectiva categorie. Vorbim astăzi despre „nativii digitali”, adică despre cei care au crescut folosind de la vârste fragede tehnologii și dispozitive cum ar fi telefoanele smart și tabletele. Acest fapt generează asemănări importante în ceea ce privește reprezentanții unei aceleiași generații. În mod evident, există și asemănări între generații, de acest lucru fiind responsabil procesul de socializare. La fel, trebuie să menționăm și faptul că nu există un numitor comun cu privire la periodizarea generațiilor. Ca orice periodizare, avem de a face și aici cu unele controverse cu privire la momentul de la care putem considera că începe o generație. Nu e scopul articolului de față să explorăm mai mult această chestiune. De altfel, un articol care privește relația dintre manageri și angajați punctează foarte bine aceste periodizări și cadre de interacțiune și descrie diferențierile dintre generații, cu aplicabilitate pe România¹⁶.

Suportul motivațional care stă în spatele comportamentelor noastre este determinat și de reprezentările pe care le avem despre lume. Studiul reprezentărilor sociale a făcut progrese rapide în a doua parte a secolului trecut. Atribuind paternitatea conceptului lui Durkheim, Serge Moscovici consideră că reprezentările sociale sunt „fenomene specifice în legătură cu un anumit

---

¹¹ Martin E.P. Seligman, Mihaly Csikszentmihalyi, „Positive psychology: An introduction”, in *American Psychologist*, Nr. 55, 2000, pp. 5-14, https://letstalkhelps.com/digiwerx-media/2020/10/seligman_2000_positive.pdf, accesat pe 20 noiembrie 2023.

¹² B. Fredrickson, „The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions”, in *American Psychologist*, nr. 56, 2002, pp. 218-226, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3122271/>, accesat la 20 noiembrie 2023.

¹³ Mihaly Csikszentmihalyi, *The Psychology of Optimal Experience*, Harper Collins Publishers, 2008.

¹⁴ Lena Boström, Göran Bostedt, „What about Study Motivation? Students and Teachers' Perspectives on What Affects Study Motivation”, in *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research* Vol. 19, Nr. 8, 2020, pp. 40-59, <https://ijlter.myres.net/index.php/ijlter/article/view/261/262>, accesat pe 20 noiembrie 2023.

¹⁵ Martin V. Covington, Kimberly J. Mueller, „Intrinsic Versus Extrinsic Motivation: An Approach/Avoidance Reformulation”, in *Educational Psychology Review*, Vol. 13, Nr. 2, 2001, <http://www.dl.edi-info.ir/Intrinsic%20Versus%20Extrinsic%20Motivation,%20An%20approach%20Avoidance%20Reformulation.pdf>, accesat pe 20 noiembrie 2023.

¹⁶ Sergiu-Lucian Raiu, „Generațiile X, Y și Z pe piața muncii. Caracteristici specifice, strategii de implicare în învățarea activă și abordări ale relației managerilor cu angajații”, în *Sociologie românească*, vol. 19, pp. 81-121, 2021, <https://revistasociologieromaneasca.ro/sr/article/view/1735/1657>, accesat pe 20 noiembrie 2023.

mod de înțelegere și de comunicare – un mod care creează atât realitatea, cât și simțul comun”.¹⁷ Pe lângă lucrările de pionierat ale lui Moscovici în ceea ce privește reprezentările sociale, o serie de autori au abordat dimensiunile conceptului și au clarificat faptul că reprezentările conferă semnificații obiectului acesteia¹⁸. Alții au accentuat caracterul deopotrivă informativ și explicativ al reprezentărilor sociale¹⁹. Rolul acestora este foarte important pentru că reprezentările noastre despre realitate generează interacțiuni și construiesc tipare de interpretare cu privire la realitate. Tocmai de aceea, în abordarea psihologiei sociale, unii autori conferă reprezentărilor sociale poziția centrală în arhitectura conceptuală a domeniului, acestea fiind noțiunea cheie prin excelență²⁰.

Datele: Motivații și reprezentări cu privire la Științele Politice

Pentru studiul de față, ne-a interesat care sunt părghiile care țin de alegerea scopului la studenți, respectiv intenția de a studia Științe Politice. Întrebați fiind de ce au optat pentru specializarea de licență Științe Politice (aflați în primele zile de cursuri la specializarea Științe Politice din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu), studenții au oferit răspunsuri pe cât de interesante, pe atât de variate. Menționăm că este vorba de un eșantion de disponibilitate, format din 43 de studenți înmatriculați în anul I de studii, în anii universitari 2021/2022, 2022/2023 și 2023/2024. Întrebările le-au fost puse în primele întâlniri de la curs. Eșantionul nu este reprezentativ, iar scopul pe care ni-l propunem este, mai degrabă, lansarea unei discuții în jurul acestei chestiuni. În viitor, o cercetare desfășurată la nivel național ar putea oferi mai multe detalii și reprezentativitate. Până atunci, intenția din acest articol este aceea de a discuta existența unei tipologii în ceea ce privește motivațiile pentru care adolescenții din România aleg să studieze acest domeniu.

În unele răspunsuri apare latura instrumentală a acestui domeniu, în sensul că studenții își doresc să facă lucruri pentru a schimba lumea în care trăiesc, pentru a interveni la nivelul societății și, prin urmare, au nevoie de instrumente specifice: „*Am ales Științele Politice pentru ca să pot schimba ceva la lumea în care trăim*”; „*...mi-aș dori să pot contribui la mersul lucrurilor spre mai bine*”. E de mult cunoscută opinia, atât la nivelul sondajelor, dar și în discuțiile zilnice, că există o nemulțumire generală cu privire la felul în care „*merg lucrurile*” în România, ca să preluăm o parte din întrebarea folosită în sondajele politice. Unii dintre studenți vin către domeniul Științelor Politice cu această dorință, aceea de a schimba lucrurile în bine. Să-i numim „*activiștii generici*”. Avântul inițial poate scădea, dacă nu sunt conștientizate părghiile corecte de interacțiune la nivel politic. Cu alte cuvinte, deși stocul informațional despre politică în general și despre științele politice crește de-a lungul anilor de studii, din punct de vedere afectiv, dacă dorința de implicare nu va fi satisfăcută, această categorie de studenți ar putea rămâne în zona unui „*idealism frustrant*”.

Unii studenți au ca motivație comunitatea din care provin și faptul că, după terminarea facultății, își doresc să se întoarcă acasă și să facă lucruri pentru oamenii de acolo: „*Am venit la Științe Politice ca să pot face lucruri pentru locul din care vin eu și în care se trăiește destul de rău, oamenii sunt săraci*”; „*...îmi doresc să lucrez în primărie și să pot face lucruri pentru oameni*”. O sub-categorie a celor care vin cu gândul că Științele Politice le vor aduce cunoștințele

---

¹⁷ Serge Moscovici, „Fenomenul reprezentărilor sociale”, în Adrian Neculau (coord.), *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*, Editura Polirom, Iași, 1997, p. 30.

¹⁸ Denise Jodelet, „Reprezentările sociale, un domeniu în expansiune”, în Adrian Neculau (coord.), *op. cit.*, p. 95.

¹⁹ Jean-Claude Abric, „Reprezentările sociale: aspecte teoretice”, în Adrian Neculau (coord.), *op. cit.*, p. 113.

²⁰ Willem Doise, Augusto Palmonari, „Caracteristici ale reprezentărilor sociale”, în Adrian Neculau (coord.), *op. cit.*

și posibilitatea implicării sunt aceștia. Ei sunt „activiștii specifici”. Aceștia par a fi motivați de dorința de implicare la nivelul propriei comunități și nu-și propun să folosească cunoștințele și competențele acumulate în anii de studii pentru scopuri generale. „Mai binele” pe care speră să-l ofere după absolvirea cursurilor se referă la comunități mici, precis identificate și e posibil să se datoreze această motivație și orizontului relativ îngust pe care l-au experimentat anterior. E de urmărit dacă perspectiva se păstrează până la finalul anilor de studii sau dacă, dimpotrivă, în urma dezvoltării orizontului, aceștia nu vor fi cumva tentați să își dorească să se implice la un nivel mai înalt.

Alți studenți au o abordare mai axiologică și atrag atenția asupra unor aspecte care nu ar trebui neglijate la nivelul societății. Să-i numim „activiștii sociali”. Într-un anume sens, acest aspect se suprapune peste caracteristicile Generației Z, care, printre altele, este puternic înclinată către toleranță socială, către solidaritate, către echitate sau meritocrație. Iar în acest context, studiul Științelor Politice poate să facă diferența: „*Vreau să pot face ceva ca să schimb mentalitatea oamenilor, să fie mai buni unii cu alții*”; „...*Mi-ar plăcea să-mi deschid un ONG după ce termin facultatea și să-i pot ajuta pe cei în nevoie, de exemplu pe femeile și copiii abuzați*”. Menționăm că Generația Z corespunde celor născuți între 1997 și 2012, respectiv au astăzi între 11 și 26 de ani. Așa cum arată unele studii empirice actuale²¹ „Generația Z este mai empatică”, „Generația Z poate fi mai atentă și mai ușor de activat prin mesaje de tip Corporate Social Responsibility (CSR) și mai dornică să doneze sau să se implice în cauze sociale”. Din acest punct de vedere, pare că există o concordanță între interesul pentru domeniul Științelor Politice și tabloul general al Generației Z.

Există o categorie a tinerilor pentru care nu e clară menirea programului de licență Științe Politice. Neștiind că la finalizarea studiilor vor deveni analiști politici sau consultanți politici (ca să notăm aici doar două dintre posibilități), unii tineri își imaginează că, la absolvire, vor fi politicieni. Unii dintre ei au ca motivație pentru studiul Științelor Politice dorința de a avansa în politică sau de a dobândi funcții importante în stat sau în administrația locală: „*M-am hotărât să vin la Științe Politice pentru că vreau să ajung prim-ministru*”; „*Știu că e cam devreme, dar aș vrea să fiu președinte*”; „...*Îmi doresc să devin primar la mine în comună*”. Să numim această categorie „instrumentaliști politici”. Aceștia vin către programul de studii Științe Politice cu un scop precis, iar acesta este strict instrumental. Nu folosesc, în prezentarea motivațiilor, elemente de natură să ne ducă cu gândul că funcțiile sau pozițiile specificate sunt dorite pentru a le folosi în interesul binelui general. Cu alte cuvinte, cel mai probabil, motivația este cantonată în registrul instrumental. Funcția sau poziția dorite sunt doar mijloace pentru a câștiga bani, pentru a deține o poziție de putere asupra celorlalți, și, deci, pentru a atinge interese personale. Pot fi, în acest caz, explicații legate de frustrări personale sau de o strategie de viață menită să atingă succesul așa cum îl văd respectivii, la momentul acesta al vieții. Desigur, o strategie facilă de a reuși în „lumea socială” a României de astăzi.

Există și o categorie de studenți care nu au avut o motivație intrinsecă, ci una extrinsecă. Au fost trimiși la această specializare de către părinți („*Părinții m-au îndemnat să vin aici*”), au obținut un loc bugetat sau le-a povestit un prieten că „*sunt în regulă cursurile și examenele*”. Să îi numim pe aceștia „oportuniști educaționali”. Unii își doresc doar să fie înmatriculați undeva, aproape că nu contează unde, dar să fie în „rând cu ceilalți”. Alții folosesc admiterea ca pe o rampă către o viață studentescă frumoasă, cu distracții și petreceri, sau pentru a putea pleca de acasă și

---

²¹ Traian Năstase, *Psihologia generației z, 18-25 ani. 5 recomandări în comunicarea cu tinerii*, 2019, <https://traianastase.ro/psihologia-generatiei-z-18-25-ani-5-recomandari-in-comunicarea-cu-tinerii/>, accesat pe 11 noiembrie 2023.

pentru a se angaja. Facultatea este doar contextul în care pot face astfel de lucruri. Interesul pentru educație nu este unul ridicat, în cele mai multe din cazuri, deoarece, dacă nu cumva apare entuziasmul generat de descoperirile intelectuale, aceștia doar își propun să promoveze examenele cu note minime. Își îndeplinesc doar minimal obligațiile prevăzute de fișele disciplinelor și sunt cei cu risc de abandon ridicat.

Iată, așadar, că tinerii își reprezintă într-un mod foarte variat domeniul Științelor politice, de la o rampă de lansare către funcții politice și administrative, la un instrument principal al schimbării sau al intervenției la nivel local sau național, așadar, pe zona de politici publice. Cu siguranță, reprezentările lor despre domeniu structurează și comportamentele acestora. Un studiu extins ar putea încerca identificarea registrului mai larg al reprezentărilor cu privire la domeniu, dar și modalitatea în care acestea determină interacțiunile dintre adolescenți.

Ticu Constantin, Elena-Irina Macovei, Alina Orzan și Veronica Nechita²², evidențiind diferența dintre implicarea motivațională și persistența motivațională, susțin că „implicarea motivațională (dispoziția persoanei de a fi atras, a intenționa, a accepta sau a tinde spre atingerea unor obiective) asigură componenta calitativă și adaptativă a motivației, în timp ce persistența motivațională (capacitatea unei persoane de a persevera comportamental și motivațional în efortul spre atingerea unor obiective ambițioase) asigură componenta cantitativă, nucleul stabil al motivației individuale”. Din această perspectivă, ar fi interesant să fie urmărit parcursul în carieră al actualilor studenți din anul întâi, pentru a putea fi surprinsă componenta de persistență motivațională, pentru a vedea dacă motivele care i-au determinat să aleagă Științele politice ca domeniu de studiu universitar, au continuat să le direcționeze parcursul după finalizarea studiilor și după ani buni de exercitare a profesiei. Desigur, pentru acest lucru este necesar să se realizeze un studiu longitudinal, pe parcursul căruia componenta eșantionului să rămână aceeași. În acest mod se va vedea concordanța dintre alegerea scopului și efortul depus pentru atingerea lui, aspect punctat mai sus.

Tipologia motivațiilor tinerilor de a studia Științe Politice – un cadru de interpretare

Date fiind motivațiile cu care tinerii vin să studieze la programul de licență Științe Politice, am încercat să realizăm o tipologie a acestora, conștienți fiind că ar necesita o validare printr-o metodă de cercetare cantitativă (din partea noastră sau din partea altor cercetători interesați de această temă). Așa cum am afirmat și mai sus, scopul articolului de față este acela de a genera o discuție cu privire la motivații și la tipologia studenților pornind de la acestea.

1. Motivații social-axiologice (dorința de a schimba mentalități, de a-i face pe ceilalți mai toleranți, mai solidari). Acestea sunt specifice „activiștilor sociali”;
2. Motivații idealist-generale (dorința de a schimba lumea, societatea). Acestea îi caracterizează pe „activiștii generici”;
3. Motivații idealist-specifice (dorința de a face lucruri pentru o comunitate sau alta, de a crea politici publice sau de activa într-o asociație prin care să-i ajute pe ceilalți). Le sunt proprii „activiștilor specifici”;
4. Motivații instrumental-politice (dorința de a accede pe diverse niveluri politice sau de a deține diferite funcții politice sau administrative). Îi regăsim aici pe „instrumentaliștii politici”;

---

²² Ticu Constantin, Elena-Irina Macovei, Alina Orzan, Veronica Nechita, „Implicarea motivațională; operaționalizare și primele studii de validare a unei scale standardizate”, în *Analele Științifice ale Universității „Ioan Cuza” din Iași*, tomul XVII, 2008.

5. Motivații instrumental-educaționale (obținerea de locuri bugetate sau de diplome, alegerea făcută la îndemnul părinților sau al prietenilor). Îi caracterizează pe „oportuniștii educaționali”.

Motivațiile studenților de la Științe Politice ar putea fi așezate, într-un viitor studiu național, în siajul motivațiilor generale ale studenților din România. Este evidentă specificitatea acestui domeniu, cum este evidentă și confuzia pe care o fac uneori studenții care aleg acest program de studii. Cu toate acestea, există suficienți adolescenți care sunt interesați de studiul Științelor Politice având o perspectivă clară cu privire la ceea ce își doresc să facă. Uneori, aceștia sunt mânați de dorința de a realiza lucruri pentru binele comun. Își doresc să schimbe lumea din jurul lor. Pot fi suspectați de idealism, dar, de cele mai multe ori, pe aceștia din urmă îi găsim în diferitele ONG-uri, instituții politice și administrative locale sau naționale, după ce finalizează studiile. Inserția pe piața forței de muncă nu este ușoară în acest domeniu. Cu atât mai mult e de remarcată tenacitatea și perseverența lor. Aceștia sunt caracterizați de ceea ce Angela Duckworth numea Gritt²³, o îmbinare a pasiunii pentru ceea ce faci cu perseverența. În lipsa oricăreia dintre cele două, succesul pe termen lung e mult mai greu de obținut.

Prin urmare, nu „idealismul” este problema, ci lipsa scopurilor și sensului care îi amenință pe studenți, pe parcursul anilor de studii. Aceștia pot fi cei mai periculoși factori ce contribuie la pierderea motivației de a studia pe parcursul programului de licență. Așa cum dovedesc studiile, înțelegerea scopurilor (de ce învăț ceea ce învăț) reprezintă un element extrem de important al satisfacției cu educația/învățarea. Iar acest lucru nu e valabil doar pentru domeniul educațional. Unele argumente popularizate în literatura de dezvoltare personală de azi, folosesc cu succes argumente din zona psihologiei sau/si biologiei pentru a demonstra importanța conștientizării scopului pentru eficiența organizațională în cazul leadership-ului, de exemplu²⁴.

Punctăm și faptul că studenții de la Științe Politice vor intra pe piața forței de muncă unde vor trebui să facă față provocărilor de tot felul. Competențele transversale necesare într-o lume în continuă dinamică, competențe despre care sistemul universitar românesc discută apăsător de ani buni, încep tocmai cu înțelegerea scopurilor pentru care ne pregătim, în diferitele domenii de studii. Competențele transversale, aceste achiziții valorice și atitudinale sunt menționate constant de către angajatori, în discuțiile cu mediul academic, ca fiind încă de dezvoltat în ceea ce-i privește pe noii angajați.

La final, o idee la care putem reflecta în contextul articolului de față. Societatea deschisă, în termenii lui Popper²⁵, presupune profesioniști ai disciplinei, motivați și bine pregătiți, alături de instituții. Dar presupune și cetățeni care să înțeleagă, să știe, să se implice activ în treburile cetății. În lipsa acestora, degradarea politicului va fi un fapt firesc. Este cumva cert că, în orice societate există și indivizi cărora le lipsește motivația pentru participarea politică. Ei iau mai mult în calcul riscurile și costurile implicării lor în acțiuni politice, decât avantajele sau alternativele²⁶. În acest context, introducerea Științelor Politice ca disciplină de studiu în liceele din România, cu o programă elaborată de specialiști, ar fi un pas firesc, care poate ar ajuta la procesul de conștientizare a importanței politicului. Într-un alt studiu am abordat felul în care Științele Politice

---

²³ Angela Duckworth, *Gritt. Puterea pasiunii și a perseverenței*, Editura Publica, București, 2016

²⁴ Simon Sinek, *Începe cu de ce*, Editura Publica, București, 2018

²⁵ Karl R. Popper, *Societatea deschisă și dușmanii ei*, Editura Humanitas, București, 2017

²⁶ Sabina-Adina Luca, „Tinerii între implicare și non-implicare politică și electorală. Mecanisme psihosociologice”, în Sabina-Adina Luca (ed.) *Alegeri, alegători și aleși în România: 2004-2009*, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Sibiu, 2011

s-au dezvoltat timp de trei decenii în România²⁷, iar un astfel de pas ar constitui o recunoaștere a progreselor în profesionalizarea domeniului. Și acest lucru ar fi de ajutor pentru studenții de la toate specializările, dar și pentru cetățenii democrației noastre.

Concluzii

Un domeniu de studiu este jalonat de teoriile, conceptele și paradigmele explicative cu care operează. Dar, fără îndoială, este tributar și specialiștilor sau, profesioniștilor disciplinei, cei care, în contexte concrete, interpretează și re-construiesc permanent instrumentarul disciplinei.

Ne-am propus, în acest articol, să explorăm motivațiile și reprezentările viitorilor profesioniști ai disciplinei, studenții la Științe Politice. Folosind răspunsurile oferite de o parte din studenții anului I din ultimii trei ani universitari (2021-2023), de la Științe Politice din Sibiu, am identificat cinci categorii de studenți și, pe cale de consecință, cinci tipuri de motivații cu privire la studiul Științelor Politice.

Limitele unei astfel de abordări sunt evidente, dar considerăm că o extindere a studiului la nivel național ar putea oferi o perspectivă nouă, proaspătă cu privire la motivațiile alegerii unui domeniu de studiu în general, în România de azi.

Pe de altă parte, ar fi de menționat că realizarea unei astfel de tipologii și, mai ales, identificarea spectrului motivațional, poate clarifica și „lumea socială” din care provin studenții, cu caracteristicile sale. Felul în care ne reprezentăm lumea spune ceva despre valorile și atitudinile noastre. De unde să începem o astfel de radiografie, dacă nu chiar de la cei care vor deveni profesioniștii de mâine ai Științelor Politice?

Bibliografie

- ABRIC, Jean-Claude, „Reprezentările sociale: aspecte teoretice”, în Adrian Neculau (coord.), *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*, Editura Polirom, Iași, 1997.
- ADAMS, J. Stacy, „Inequity in social exchange”, in *Advances in Experimental Social Psychology*, L. Berkowitz (Ed.), Volumul 2, New York, Academic Press, 1965.
- AMES, Carole, „Classrooms: Goals, Structures, and Student Motivation”, in *Journal of Educational Psychology*, vol. 84, nr. 3, 1992, pp. 261-271.
- ALDERFER, Clayton P., „An empirical test of a new theory of human needs”, in *Organizational Behavior and Human Performance*, Volumul 4, 1969.
- BOSTRÖM, Lena, BOSTEDT, Göran, „What about Study Motivation? Students’ and Teachers’ Perspectives on What Affects Study Motivation”, in *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, Vol. 19, Nr. 8, 2020.
- CONSTANTIN, Ticu, *Evaluarea psihologică a personalului*, Editura Polirom, Iași, 2004.
- CONSTANTIN, Ticu, MACOVEI, Elena-Irina, ORZAN, Alina, NECHITA, Veronica, „Implicarea motivațională; operaționalizare și primele studii de validare a unei scale standardizate”, în *Analele Științifice ale Universității „Ioan Cuza” din Iași*, tomul XVII, 2008.
- COVINGTON, Martin V., MUELLER, Kimberly J., „Intrinsic Versus Extrinsic Motivation: An Approach/Avoidance Reformulation”, in *Educational Psychology Review*, Vol. 13, Nr. 2, 2001.
- DOISE, Willem, PALMONARI, Augusto, „Caracteristici ale reprezentărilor sociale”, în *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1996.

---

²⁷ Dragoș Dragoman, Bogdan Gheorghiu, „Structuring Political Science in Romania: A Brief Overview”, *Studia Politica, Romanian Political Science Review*, Nr. 2, 2021

DRAGOMAN, Dragoș, GHEORGHITĂ, Bogdan, „Structuring Political Science in Romania: A Brief Overview”, in *Studia Politica, Romanian Political Science Review*, Nr. 2, 2021.

DUCKWORTH, Angela, *Gritt. Puterea pasiunii și a perseverenței*, Editura Publica, București, 2016.

FRANKL, Viktor, *Omul în căutarea sensului vieții*, Editura Versant, 2018.

FREDRICKSON, B. „The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions”, in *American Psychologist*, nr. 56, 2002, pp. 218-226.

GLYNN, S.M., TAASOBSHIRAZI, G., BRICKMAN, P., „Nonscience majors learning science: A theoretical model of motivation”, in *Journal of Research in Science Teaching*, 44(8), 2007, pp. 1088-1107.

HERZBERG, Herzberg, MAUSNER, Bernard, SNYDERMAN, Barbara Bloch, *The Motivation to Work*, Editura Wiley, New York, 1959.

JODELET, Denise, „Reprezentările sociale, un domeniu în expansiune”, în Adrian Neculau (coord.), *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*, Editura Polirom, Iași, 1997.

LUCA, Sabina-Adina, „Tinerii între implicare și non-implicare politică și electorală. Mecanisme psihosociologice”, în Luca, Sabina-Adina (ed.), in *Alegeri, alegători și aleși în România: 2004-2009*, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Sibiu, 2011.

MASLOW, Abraham, „A theory of human motivation”, *Psychological Review*, Nr. 50, 1943.

MOSCOVICI, Serge, „Fenomenul reprezentărilor sociale”, în Adrian Neculau (coord.), *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*, Editura Polirom, Iași, 1997.

PINTRICH, Paul R. „A Motivational Science Perspective on the Role of Student Motivation in Learning and Teaching Contexts”, *Journal of Educational Psychology*, vol. 93, nr. 4, 2003, pp. 667-686.

Popper, Karl R., *Societatea deschisă și dușmanii ei*, Editura Humanitas, București, 2017.

RAIU, Sergiu-Lucian, „Generațiile X, Y și Z pe piața muncii. Caracteristici specifice, strategii de implicare în învățarea activă și abordări ale relației managerilor cu angajații”, *Sociologie românească*, vol. 19, 2021, pp. 81-121.

SELIGMAN, Martin E. P., CSIKSZENTMIHALYI, Mihaly, „Positive psychology: An introduction”, in *American Psychologist*, Nr. 55, 2000, pp. 5-14.

SINEK, Simon, *Începe cu de ce*, Editura Publica, București, 2018.

VROOM, Victor H., *Work and Motivation*. Editura Wiley, New York, 1964.

Resurse electronice:

NĂSTASE, Traian, *Psihologia generației z, 18-25 ani. 5 recomandări în comunicarea cu tinerii*, 2019, <https://traianastase.ro>.